

İDARE MERKEZİ

ANKARA, İstanbul Caddesi
Maarif Eminliği yanında

İSTANBUL BÜROSU

İstanbul, Ankara Caddesi
No — 87

HAYAT

Fiatı her yerde 15 kuruş
seneliği, posta ile 7,5 Türk Lirası
(Ecnebi Memleketlere 7,5 Dollar)

Abona ve ilan için İstanbul
bürosuna muracaat edilir
Yazı işlerinin mercii Ankara
merkezidir

Hayata, daima hayata.. Dünyaya daha çok hayat katalım!

— NIETZSCHE —

Cilt: V

Ankara, 25 Nisan, 1929

Sayı: 126

Musahabe

İKİ BAYRAM

23 nisan günü, Türk milleti iki bayramı birden idrak ve tes'it etti. Bunlardan biri mazinin en feyyaz ve meşkûr bir hatırasına, diğeri de istikbale ait bütün ümit ve hesaplarımızın temelini teşkil eden çocuklarımıza taallük etmektedir. Bir 23 nisan günü Ankara'da ilk defa toplanan Büyük Millet Meclisi hükûmeti, çoğu uydurma tarih masallarından çıkarılmış bir hakla bir ailenin bütün bir memleketi kendisine ait bir çiflik gibi kullanmasına artık imkân kalmadığını âleme ilân etmişti. Ve bu yeni hükûmet Anadolu'nun bağrında kurulduktan sonra, toprakları gibi ruhundaki tek mil zincirleri de

birer birer kırıp koparan Türk, dünyanın en hür ve şerefli bir milleti oldu. O kuruluşun bu yıl dönümünde başlayan bu çocuk bayramı ise, yarınki itilâmıza çalışacak yeni bir nesli ağır ve ulvî vazifelerini bihakkın ifa edebilecek bir tarzda yetiştirmek için Cümhuriyet hükûmetinin ve cümhuriyet hükûmeti vatan-
daşlarının sarfettikleri itina ve verdikleri ehemmiyetin pek canlı bir delilidir. Türk milleti, çocukluğun bir ân evvel içinden geçilip gidilmeğe lâyık, ve haksız ve şerefsiz bir devre olduğu kanaatinin hakim bulunduğu devirlerde yetişmiş nesli bile en muazzam bir cidalî başarabilecek

kadar cevherli ve özlü bir millettir. Onun her türlü ihtimam ve itinalarla yetiştirilen ve yarınki muazzam vazifeleri her ân hatırında tutularak en titiz bir vazife aşkile yüğürlen evlâtları ise, şüphe etmeği bile bir küfür sayarız ki, yarınki Türk vatanını dünyanın en mes'ut memleketlerinden biri haline getireceklerdir.

Maziye ait en büyük hatıralardan biri ile istikbal hakkındaki en aziz emellerin birden coşup kaynaştığı bu 23 nisan gününü, her gün daha kudretli ve zengin duygularla hayatı duymak ve duyurmak intişarının yegâne gayesini teşkil eden Mecmua, bütün milleti muhabbetle kutlular.

H..M.

KİTAPLAR ARASINDA

Bir fransız muharriri son zamanlarda kitap şeklinde çıkan hatıralarına "Tufandan evvel," ismini vermiştir. Muharririn tufandan kastettiği mana Büyük Harptir. Şurası muhakkak ki Büyük Harpten sonra dünya yüzünde, Tufandan sonraki gibi çok değişiklikler oldu. Tarihin hemen hiç bir devrinde bu harbi takip eden az seneler içindeki gibi esaslı ve göze çarpan değişiklik olmadı. Edebiyatta, san'atta olsun bir çok an'aneler yıkıldı. Hayatın zoriyle yeni bir takım temayüller meydana çıktı. Harpten sonra çıkan yeni âdetlerden biri de büyük muhabirlik, müşahedecilik, yapmak için dolaşmalardır. İlk harpten yenilmiş çıkan Alamanyayı anlamak, sonra yeni bir sistem kuran Rusyayı görmek isteğiyle başhyan bu seyahat merakı bütün muharrirleri sardı. Kitapçılar seri halinde neşriyatta bulunarak bu merakın moda haline gelmesine sebep oldular. Gündelik gazeteler bile ilerde muharrirlerini memleket memleket dolaştırmaya başladılar. Avrupanın yakın yerlerinden sonra, Hint, Çin gibi Asya ve git gide Avustralya adaları, Afrikanın siyah adamlarının oturdukları yerler muharrir geçidi oldu.

Bavulunu hazırlayan muharrir kıt'alar geçiyor, denizler aşılıyor, dünyayı dolaşılıyor, ve döndüğü vakit eseriyle beraber memleketine giriyor. Bukadar çokluğun bıkkınlık getireceği şüphesizdir. Nitekim son zamanlarda bunun ifradından ileri gelen tenkitler gözükmiye başladı.

Brumot, D. Mornet, Paul Hazard, F. Baldensperger, G. Lanson ve daha bir kaç meşhur fransız alimi Romantizmin yüzüncü senesi için bir eser neşrettiler. Filvaki 1820 de intişara başhyan bazı eserler yeni bir estetiğin doğumunu haber vermişlerdi, ve edebiyat tarihleri de romantizmin başlangıcını bu sene olarak gösterirler, fakat romantiklerin eserlerini çoğaltıp, kudretlerini belli ederck karşıdakilerine meydan okumaları 1828-30 senelerinde başlar.

Bu fikir hareketinin tesiri memleketimizde de görülmüştü: Tanzimattan sonra garptan, bilhassa fransız muharrirlerinden büyük mikyasta müteessir olduk. Pertev Paşanın Hugo'dan, Şinasinin Lamartinden tercümeleriyle başhyan bu hareket Musset, Hugo, Lamartine tercümesi şeklinde Edebiyatı Cedide zamanına kadar sürmüştür. Abdülhak Nâmit, Kahpe-Birsefilenin hasbıhal'inde Hugo'nun Sefiller eserinden müteessir olduğunu yazdığı gibi N. Kemal de tamamiyle Hugo tarzının muakkıbbı idi. Romantizm Fransada 1850 ye doğru iflâs eder, Edebiyatı Cedidenin meydana geldiği tarih 1896 dır

Clotilde de Vaux'un "Wilhelimine," ismindeki yarım kalmış romanının yakında çıkarılacağı haberi bu kadının Auguste Comte'la olan macerasının bir kere daha hatırlanmasına sebep oldu. A. Comte metafizik taharrilere karşı sadece vakıaları tetkik esasını koyan pozitivizmin müessisi-

dir. Çok fırtınalı geçen gençliğinde, Hugo'nun eserlerinde tavsiye ettiği gibi, düşkünlere yardım, onları kaldırmak gibi âlicenap ye safdilâne bir harekette bulundu; onlardan biriyle evlendi, fakat yirmi dokuz yaşında iken karısının uygunsuz hareketleri aynı zamanda fazla çalışmaktan ileri gelen yorgunluk kendisini timarhaneye sürükledi. Oradan çıkınca disiplini ve azmi sayesinde bir daha girmedi. Kırk dört yaşında iken kendisini terkederk onu yalnız bıraktı. Böylece hayatını kimsesiz geçirirken Clotilde Vaux'ya rasgeldi. Clotilde o sıralarda otuzuna gelmişti. Yirmi yaşında iken onu da evlendirmişler, dört sene sonra kocası bir hırsızlık vak'asıyle ortadan kaybolmuştu. A. Comte kendisine ras geldiği zaman, Clotilde sevdiği dir erkekten ayrılmak mecburiyetinde kalmıştı. Kırk altı yaşında bulunuyordu, şahsını tasvir edenler, saçlarının dökülmüş, üstüne başına itina etmez, vücutça rahatsız olduğunu söylerler. Yüzü bir hayli buruşuk ve gözleri bir kurbağanınkini andırıyordu. İşte bu halde bulunan birinin, yeni terkedilmiş, yorgun, şiire düşkün, köğüs hastalıklı ve başka birini seven bir kadından göreceği mukabele reddolunmaktan başka bir şey değildi ve öyle de oldu. Reddolununca ciddî bir surette hastalandı. O kadar ki Clotilde korktu. Bundan sonra yaptığı iş büyüktür: filozofun bütün nefsi ihtiraslarını aşkane bir dostluğa çevirdi. Bir buçuk sene kadar hararetili bir aşk havası içinde yaşadılar, nihayet Clotilde öldü. A.Comte, hayatını son demine kadar, bu hadise neticesi olarak, garip bir mistisizm içinde geçirdi.

Son zamanlarda çıkan kitaplardan biri üslupları fizyoloji noktasından tetkik ederek onları sem'î, basarî, zevkî, şemmî, lemsî diye ayırıyor. Kitabın muharriri xıxcu asırdan beri yetişen meşhur muharrirleri bu noktadan sıralıyor Flaubert'in üslubunu sem'î bulan muharrir, Daudet'yi basarî, Baudlaire ile Loti'yi şemmî olarak ayırıyor. Loti'nin şimdiye kadar basarî telakki olunmasına itiraz ediyor, Loti bir seyyah değil, seyahat yüzünden hülyaya dalmış bir adamdır, bir ressam değil bir musikişinastır, diyor. Loti aşk, mesafe, engin, ıstırap, ölüm kabilinden beş ve ya altı zemin üzerinde dolaşmış, bunların ziya ve manzara karşısındaki değişikliklerini sezerek eserlerini meydana getirmiştir.

Machiavel'den yeni bir "seçme sayfalar," tercüme edilmesi bu meşhur Floransalının gene mevzuu bahsolmasına sebep oldu:

Machiavel'in ismi daima her hangi muzlim ve aşağı bir işle müteradiftir. Herkes böyle bildiği gibi kamuslar da böyle kaydeder. Buna sebep te "Le Prencce : Hükümdar," diye yazdığı bir kitabında idare adamlarına tavsiye ettiği bazı hususlardan ileri geliyor.

MUSTAFA NİHAT